

Mutluluk Saldırganlığın Yordayıcısı mıdır? Üniversite Öğrencileri İle Bir Yapısal Eşitlik Modeli Çalışması¹

Ragıp Ümit YALÇIN²

Başaran GENÇDOĞAN³

Type/Tür:

Research/Araştırma

Received/Geliş Tarihi: January
9/ 9 Ocak 2019

Accepted/Kabul Tarihi: July 8/8
Temmuz 2019

Page numbers/Sayfa No: 593-608

Corresponding

Author/İletişimden Sorumlu

Yazar: rgpumtylcn@gmail.com

This paper was checked for plagiarism using iThenticate during the preview process and before publication. / Bu çalışma ön inceleme sürecinde ve yayımlanmadan önce iThenticate yazılımı ile taranmıştır.

Copyright © 2017 by

Cumhuriyet University, Faculty
of Education. All rights reserved.

Öz

Bu çalışmada saldırganlık ile olumlu duygulardan biri olan mutluluk arasındaki yordayıcı ilişkileri incelemek amaçlanmıştır. Bu çalışmanın biçimlendirilmesinde nicel araştırma yaklaşımı benimsenmiş ve ilişkisel tarama modellerinden yararlanılmıştır. Araştırmanın örnekleme Erzurum Atatürk Üniversitesinde öğrenim gören ve tabakalı örnekleme yöntemi ile seçilen 776 öğrenciden oluşmaktadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak “Oxford Mutluluk Ölçeği”, “Saldırganlık Envanteri” ve “Kişisel Bilgi Formu” kullanılmıştır. Araştırmadan elde edilen bulgular şu şekildedir: Saldırganlığın alt boyutları ile mutluluk puanları arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığını belirlemek için yapılan Pearson korelasyon analizi sonuçlarına göre, fiziksel saldırganlık ve mutluluk arasında negatif yönde ($r = - .175, p < .01$), sözel saldırganlık ve mutluluk arasında negatif yönde ($r = - .175, p < .01$), dürtüsel saldırganlık ve mutluluk arasında negatif yönde korelasyon değerleri bulunmuştur ($r = - .266, p < .01$). Son olarak saldırganlıktan kaçınma ve mutluluk arasında pozitif yönde bir korelasyon bulunmuştur ($r = .135, p < .01$). Saldırganlık ve mutluluk arasındaki yordayıcı ilişkileri ortaya koymak amacıyla uygulanan yapısal eşitlik modeli sonucunda; üniversite öğrencilerindeki mutluluğun saldırganlığı negatif yönde ve % 10 değerinde açıkladığı tespit edilmiştir. Araştırmadan elde edilen bulgular doğrultusunda, mutluluğun saldırganlığı azaltmada önemli bir faktör olduğu söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: Saldırganlık, mutluluk, yapısal eşitlik modeli, üniversite öğrencileri, pozitif psikoloji

Suggested APA Citation/Önerilen APA Atf Biçimi:

Yalçın, R. Ü., & Gençdoğan, B. (2019). Mutluluk saldırganlığın yordayıcısı mıdır? Üniversite öğrencileri ile bir yapısal eşitlik modeli çalışması. *Cumhuriyet International Journal of Education*, 8(3), 593–608. <http://dx.doi.org/10.30703/cije.510491>

¹ Bu çalışma 2016 yılında Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı Rehberlik ve Psikolojik Danışma Bilim Dalında kabul edilmiş olan Yüksek Lisans Tezinin bir bölümünden üretilmiştir.

² Arş.Gör., Atatürk Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, Erzurum/Türkiye
Research Assist., Atatürk University, Department of Educational Sciences, Erzurum/Turkey
e-mail: rgpumtylcn@gmail.com ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-1634-1734>

³ Prof.Dr., Atatürk Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, Erzurum/Türkiye
Prof.Dr., Atatürk University, Department of Educational Sciences, Erzurum/Turkey
e-mail: basaran@atauni.edu.tr ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-9647-438X>

Is Happiness Predictive of Aggression? A Structural Equation Model Study With University Students

Abstract

In this research was aimed to investigate the relationship between aggression and happiness which is one of the positive emotions.. Quantitative research approach was used in the shaping of this research and relational survey models were utilized. The sample of the study consists of 776 students studying at Erzurum Ataturk University and selected by stratified sampling method. "Oxford HappinessScale", "Aggressiveness Inventory" and "Personal Information Form" were used as data collection tools. The findings of the study are as follows: According to the results of Pearson correlation analysis conducted to determine whether there is a significant relationship between the subscales of aggression and happiness scores, there is a negative correlation between physical aggression and happiness ($r = -.175, p < .01$). and happiness ($r = -.175, p < .01$), negative correlation values between impulsive aggression and happiness ($r = -.266, p < .01$). Finally, Finally, a positive correlation was found between avoidance of aggression and happiness ($r = .14, p < .01$). According to structural equation model result which was used to find out the correlation between aggression and happiness; it was determined that the happiness among university students explained aggression negatively and %10. According to the research findings, it can be said that happiness is an important factor to in reducing agression.

Keywords: Aggression, happiness, structural equation model, university students, positive psychology

Giriş

Toplumların geçmişten geleceğe taşıdıkları uygarlık olarak tanımlanan kültür, insanoğlunun kendinden önce yaşamış olanlardan elde ettiği tecrübe birikimi olarak da tanımlanabilir (Koç, 2011). Elde edilen bu birikimin nesilden nesile geçerek devam etmesinde insanların birbirleriyle sosyalleşmesinin rolü önemli bir yer tutmaktadır (Kağıtçıbaşı, 2013). Çünkü sosyalleşme insanların çevrelerini ve kendilerini tanıma doğrultusunda onlara hem tecrübe kaynakları hem de kendinden sonra gelecek olan nesillere aktarılacak kültürel öğeler kazandırmaktadır.

Kültürel öğelerin aktarılmasında yadsınamaz bir görevi olan sosyalleşme biçimlerine ilişkin birçok örnek verilebilir. Tüm bu örnekler içerisinde en dikkat çeken ise saldırganlık davranışdır (Kağıtçıbaşı, 2013). İnsanlar arasında birine ya da bir şeye zarar veya acı vermek amacıyla yapılan davranış olarak tanımlanan saldırganlık, geçmişten günümüze kadar devam önemli bir olgu olarak karşımıza çıkmaktadır. Saldırganlık ve şiddet olgusunun gün geçtikçe biraz daha artması ve buna bağlı olarak gençlerin ve çocukların saldırganlığın olumsuz etkilerinden giderek daha fazla etkilemesi önemli bir sorun haline gelmiştir. Bu yüzden psikoloji biliminin gelişmesiyle birlikte, saldırgan davranışları ortaya çıkaran sebeplere yönelik birçok araştırma yapılmıştır (Allen ve Anderson, 2017; Amsel, 1992; Bandura, 1978).

Yapılan araştırmalarda saldırgan davranışların altında yatan nedenler üzerinde önemle durulduğu görülmektedir. Saldırganlığın temelinde; ailesel özelliklerin benliğin bir parçası haline gelmemesinin, vicdan gelişiminin eksikliğinin ve içsel kontrolün zayıflığının yattığı ortaya konulmuştur (Yıldırım, 1998). Ayrıca, saldırgan davranışların aile tarafından çocuklara uygulanan disiplin yöntemlerinin olumsuz etkileri, anne-baba tarafından verilen cezalar ve saldırgan davranışın aile tarafından

pekiştirilmesine yönelik tutumlar ile desteklendiği ifade edilmektedir (Bandura, 1978). Bununla birlikte engellenme ve öfkenin de saldırganlığa yol açtığı ortaya konulan bir başka sebeptir (Amsel, 1992).

Saldırganlığı açıklamaya çalışan bu araştırmaların sonucunda birçok kuramsal görüş de ortaya konulmuştur. Bu kuramsal görüşler farklı değişkenlere bağlı olarak saldırganlığı açıklamaya çalışmış ve çeşitli çözüm önerileri sunmuşlardır. Tüm bu kuramların etkileşmesiyle ortaya çıkan ve saldırganlık davranışlarını daha bütünsel bir anlayışla incelemeye çalışan kuram ise GAM (Genel Saldırganlık Modeli) olarak tanımlanmaktadır (Baron ve Byrne, 2000). "Genel Saldırganlık Modeline" göre saldırganlığın temelini oluşturan etmenler kişisel ve çevresel faktörler olmak üzere ikiye ayrılmaktadır. Kişilik, cinsiyet, inançlar, tutumlar, duygusal durumlar, uzun süreli amaçlar gibi değişkenler saldırganlığın kişisel faktörlerini oluştururken, provokasyon, çevresel bir rahatsızlık durumu, ilaç kullanımı, özendirici çevresel rol modeller gibi değişkenler ise saldırganlığın çevresel faktörlerini oluşturmaktadır (Anderson ve Bushman, 2002).

Genel Saldırganlık Modeli'nin saldırganlığı ortaya çıkaran süreçleri açıklarken diğer kuramlara ek olarak duyguların ve ruh halinin önemine vurgu yapması saldırganlığın kökenlerine ilişkin yeni bir boyut kazandırmıştır. Bu boyuta bağlı olarak karşımıza çıkan duygular ve ruh hali kavramları ise kendi içerisinde iki ana başlıkta incelenmektedir. Bu iki ana başlık, "korku", "öfke" vb. duyguları içeren olumsuz duygular ile "mutluluk", "sevgi" vb. duyguları da içeren olumlu duygular olarak adlandırılmaktadır (Averill, 2012; Izard, 2013).

Yapılan araştırmalarda insanlarda var olan öfke gibi olumsuz duyguların saldırganlıkla ilişkili olduğunu gösteren bulgulara rastlanılmaktadır. Bu ilişki gözetilerek insanı saldırganlığa sürükleyebilecek olumsuz duyguların azaltılması için duygusal düzenlemeleri içeren birçok çalışma yapılmıştır (Mitrofan ve Ciuluvica, 2012; Robertson, Daffern ve Bucks, 2012).

Olumsuz duyguların saldırganlık üzerindeki etkisi düşünüldüğünde olumlu duyguların insanlar üzerindeki etkisi de önem kazanmaktadır. Olumlu duygular içerisinde olan insanlar, çevrelerine yönelik daha geniş bir bakış açısına sahiptirler. Böylece empati düzeyleri artarak sadece kendilerinin değil diğer insanların görüşlerinin de farkına varabilirler. Bunun sonucunda da olumlu duygular, insanlar arasındaki çatışma ortamı azaltmaya yardımcı olur ve daha güçlü ilişkilerin oluşmasına katkı sağlayabilir (Hefferon ve Boniwell, 2014).

Olumlu duyguların insanın davranışları ve düşünceleri üzerindeki etkisine verilen önem, 1990 yıllardan sonra pozitif psikoloji akımının güçlenmesiyle birlikte önemli bir ivme kazanmıştır (Seligman ve Csikszentmihalyi, 2000). Bu ilerlemeyle birlikte olumlu duygular olarak adlandırılan sevgi, mutluluk, umut, güven ve affedicilik gibi duyguların insan üzerindeki etkileri ve insanı etkileyebilecek diğer değişkenler ile ilişkileri incelenmeye başlanmıştır (Veenhoven, 2013). İncelenen bu ilişkiler kendi içerisinde dini inanç, gelir, genetik farklılık, cinsiyet, yaş gibi değişkenler olarak farklılaşmaktadır (Csikszentmihalyi, 2013). Literatür incelendiğinde olumlu duyguların ilişkisinin incelendiği değişkenlerden biride saldırganlıktır (Agbaria, Hamama, Orkibi, Gabriel-Fried ve Ronen, 2016; Watsen, Rapee ve Todorov, 2017).

Saldırganlık olgusunun birçok farklı grupta çalışılması ile birlikte üniversite öğrencileri üzerinden de çalışılan bir olgudur. Özellikle üniversite öğrencilerinin, farklı değişkenlere bağlı olarak saldırganlık davranışlarını inceleyen birçok çalışma bulunmaktadır. (Hasta, 2017; Kurtyılmaz, Can ve Ceyhan, 2017; Şahin, 2014). Bu çalışmada ise daha önce yapılmış çalışmalar ve ortaya konulan kuramsal görüşlere ek olarak saldırganlığın üniversite öğrencilerinin içinde bulunduğu olumlu ruh hali ile de negatif ilişkili olabileceği düşünülmüş ve üniversite öğrencilerinin mutluluk düzeyleri ile saldırganlık düzeyleri arasında anlamlı bir ilişkinin olup olmadığı ve üniversite öğrencilerinin mutluluk düzeylerinin saldırganlığın anlamlı bir yordayıcısı olup olmadığı saptanmaya çalışılmıştır.

Bu nedenle araştırmadan elde edilen bulguların saldırganlık davranışının ortaya çıkışındaki var olan değişkenler açısından saldırganlık ve pozitif psikoloji ile ilgili alanyazına katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Ayrıca saldırganlık davranışının azaltılmasında olumlu duyguların katkısını incelemek isteyecek diğer araştırmacılara ışık tutacağı varsayılmaktadır.

Yöntem

Bu araştırma, üniversite öğrencilerinin saldırganlık düzeyleri ile mutluluk düzeyleri arasındaki ilişkiyi incelemek için, ilişkisel tarama modellerinden, yordayıcı korelasyonel tarama türü kullanılarak hazırlanmış bir çalışmadır.

Evren ve Örneklem

Bu araştırmanın çalışma evreni, 2014-2015 öğretim yılı bahar döneminde Atatürk Üniversitesine bağlı 16 fakülte de öğrenim gören 33854 öğrenciden oluşmaktadır. Araştırmanın örnekleme, çalışma evreninden tabakalı örnekleme yöntemi ile seçilen Atatürk Üniversitesi'nde öğrenim gören öğrencilerinden oluşmaktadır. Öncelikle tabakalı örnekleme yöntemine bağlı olarak, Atatürk Üniversitesi'nin İlahiyat, Edebiyat, Fen, Sağlık Bilimleri, İletişim, Eczacılık, Tıp, İktisadi ve İdari Bilimler, Hukuk, Ziraat, Veterinerlik, Eğitim, Dış hekimliği, Mimarlık, Mühendislik ve Güzel Sanatlar Fakülteleri olmak üzere 16 fakültesi birer tabaka olarak kabul edilmiş ve daha sonra basit seçkisiz örnekleme yöntemi ile uygulama yapılacak öğrenciler belirlenmiştir. Uygulanılan bu yöntem sayesinde Atatürk Üniversitesi'nin farklı fakültelerinde öğrenim gören öğrenciler araştırma kapsamına dahil edilerek veri seti zenginleştirilmiştir. Araştırmanın örneklem büyüklüğünün belirlenirken homojen bir yapıda olmayan evren için % 95 güven aralığında, \pm % 5 örnekleme hatası ile gerekli örneklem büyüklüğü $n = 384$ olarak hesaplanmıştır (Salant ve Dillman, 1994). Örneklemin temsil oranını arttırabilmek için ve çalışma evreni içerisindeki yoğunluklar dikkate alınarak yeterli örneklem sayısı önce 600 kişi olarak belirlenmiş ve her bir bölümde öğrenim gören öğrencilerin sayısının üniversite genelindeki toplam öğrenci sayısına oranı yüzdelik olarak bulunmuş ve 600 kişilik bir örnekleme bu yüzdelere bağlı olarak hangi bölümden ne kadar örneklem sayısı alınacağı belirlenmiştir. Daha sonra fakülte değişkenleri arasında parametrik test yapabilmek için taban sayı olarak bilinen 30 örneklem sayısı gözetilerek bir fakülteden seçilen örneklem sayısı en az 32 kişiyle sabitlenmiştir (Büyüköztürk, 2012). Bu sabitleme sonucunda planlanan 600 kişilik örneklem sayısına 176 kişi daha eklenerek toplam örneklem sayısı 776 kişi olarak belirlenmiştir. Örnekleme ilişkin demografik bilgiler Tablo 1 de verilmiştir.

Tablo 1
Örneklem Tablosu

Atatürk Üniversitesi'nin Fakülteleri	Atatürk Üniversitesi Fakültelerinin Toplam Öğrenci Sayıları	Fakültelerin Genel Toplamda Sahip Olduğu Öğrencilerin Yüzdeleri (%)	600 Kişilik Örneklem Büyüklüğünde % Dilime Göre Fakülte Başına Düşen Öğrenci Sayısı	Parametrik Test Yapabilmek İçin Asgari Düzeyde Alınan Nihai Örneklem Sayısı
1 İlahiyat Fakültesi	3304	% 0.10	60	60
2 Edebiyat Fakültesi	5767	% 0.17	102	102
3 Fen Fakültesi	1969	% 0.06	36	36
4 Sağlık Bilimleri Fakültesi	948	% 0.03	18	32
5 İletişim Fakültesi	1394	% 0.04	24	32
6 Eczacılık Fakültesi	317	% 0.01	6	32
7 Tıp Fakültesi	1133	% 0.03	18	32
8 İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi	3304	% 0.10	60	60
9 Hukuk Fakültesi	651	% 0.02	12	32
10 Ziraat Fakültesi	1666	% 0.05	30	32
11 Veterinerlik Fakültesi	319	% 0.01	6	32
12 Eğitim Fakültesi	7517	% 0.22	132	132
13 Diş Hekimliği Fakültesi	554	% 0.02	12	32
14 Mimarlık Fakültesi	229	% 0.01	6	32
15 Mühendislik Fakültesi	3969	% 0.11	66	66
16 Güzel Sanat. Fakültesi	813	% 0.02	12	32
Genel Toplam	33854	% 100	600	776

Veri Toplama Araçları

Araştırmada elde edilen veriler için iki ayrı ölçme aracı ve bir kişisel bilgi formu kullanılmıştır. Üniversite öğrencilerinin mutluluk düzeylerini belirlemek için "Oxford Mutluluk Ölçeği", üniversite öğrencilerinin saldırganlık düzeylerini belirlemek için "Saldırganlık Envanteri" kullanılmıştır.

Oxford mutluluk ölçeği. Oxford mutluluk ölçeğinin orijinal formundan Türkçeye uyarlaması Doğan ve Çötök (2011) tarafından yapılmıştır. İlk etapta 8 maddeden oluşan ölçek yapılan madde analizi sonucunda 1 madde toplam korelasyon

değeri .30' dan düşük olması nedeniyle ölçekten çıkarılmış ve sonraki işlem adımları elde kalan 7 madde üzerinden yürütülmüştür. Bu 7 maddeye açımlayıcı faktör analizi yapılmış ve öz-değeri 2.782 olan ve toplam varyansın % 39.74' ünü açıklayan tek faktörlü bir yapı elde edilmiştir. Daha sonra ölçeğin tek faktörlü yapısını sınamak için doğrulayıcı faktör analizi yapılmış ve ölçeğin uyum iyiliği indeks değerleri: $\chi^2/sd=2.77$, AGFI=0.93, GFI=0.97, CFI=0.95, NFI=0.92, IFI=0.95, RMSEA=0.74 olarak bulunmuştur. Ölçeğin güvenilirliği için iç tutarlık ve test tekrar test katsayısı incelenmiş ve ölçeğin Cronbach Alpha katsayısının .74 ve test tekrar test katsayısının ise .85 olduğu bulunmuştur. Tek alt boyutlu ve 2 ters maddeden oluşan ölçekte her bir maddeden alınan puanların yüksekliği mutluluk ile ilgili olumlu bir duruma işaret etmektedir.

Daha önce uyarlanmış ve yukarıda belirtilen şekilde analiz değerleri elde edilmiş olan Oxford mutluluk ölçeğinin, araştırma için uygunluğunu ve yeterli bir iç tutarlılık katsayısına sahip olup olmadığını belirlemek için yapılan güvenilirlik analizlerinden biri olan Cronbach Alpha değeri, bu araştırmadaki 776 kişilik örneklem üzerinde tekrardan hesaplanmıştır. Yapılan bu analiz sonucunda Alpha değeri .67 olarak belirlenmiştir. Alpar'a (2012) göre Alpha katsayısı (.60- .79) aralığında bulunan bir test, kabul edilebilir bir güvenilirlik katsayısına sahiptir. Buna bağlı olarak ölçekten elde edilen .67 değerindeki Cronbach Alpha değeri, bu araştırma kapsamında Oxford mutluluk ölçeğinin güvenilirliği için yeterli bir değerdir. Ölçeğin bu araştırmada yapı geçerliliğini incelemek için ise yine araştırmada kullanılan 776 kişilik örneklem üzerinde DFA (Doğrulayıcı Faktör Analizi) yapılmış ve ölçeğin uyum iyiliği indeks değerleri: $\chi^2/sd=3.12$, GFI=0.99, CFI=0.97, NFI=0.96, RMSEA=0.52, SRMR=0.33 olarak bulunmuştur.

Saldırganlık envanteri. Saldırganlık envanterinin orijinal formundan Türkçeye uyarlaması Çelik ve Otrar (2009) tarafından yapılmıştır. Fiziksel saldırganlık, dürtüsel saldırganlık, sözel saldırganlık ve saldırganlıktan kaçınma olarak toplam 4 alt boyuttan oluşan ölçeğin toplam madde sayısı 30 dur. Fakat bunlardan sadece 20 tanesi saldırganlığın alt boyutlarını ölçerken, geriye kalan 10 tanesi ise dolgu maddesi olarak kullanılmıştır. Ölçek uyarlanırken geçerliliği test etmek için orijinal faktör yapısına bağlı kalınarak ölçüt bağımlı geçerlik yönteminden yararlanılmıştır. Ölçüt bağımlı geçerlik analizi sonucunda uyarlanan saldırganlık envanteri ile saldırganlığı ölçen bir başka test olan saldırganlık ölçeği arasında ($r=.766$) istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki elde edilmiştir. Güvenilirlik analizleri için yapılan istatistiksel analizler neticesinde envanterin Cronbach Alpha katsayısı .82 test tekrar test güvenilirlik katsayısı ise ($r=.528$) olarak bulunmuştur. Envanterinin madde toplam korelasyon değerleri "0.229" ile "0.689" arasında değişiklik gösterirken, madde kalan korelasyon değerlerinin ise "0.134" ile "0.619" arasında değişiklik göstermektedir.

Daha önce uyarlanmış ve yukarıda belirtilen şekilde analiz değerleri elde edilmiş olan Saldırganlık Envanteri'nin araştırma için uygunluğunu ve yeterli bir iç tutarlılık katsayısına sahip olup olmadığını belirlemek için aynı Oxford Mutluluk Ölçeği'nde yapıldığı gibi, 776 kişilik örneklem üzerinde Cronbach Alpha değeri tekrardan hesaplanmıştır. Yapılan bu analiz sonucunda Alpha değeri .80 olarak belirlenmiştir. Buna bağlı olarak ölçekten elde edilen .80 değerindeki Cronbach Alpha değeri, bu araştırma kapsamında saldırganlık Envanteri'nin güvenilirliği için yeterli bir değerdir (Alpar, 2012; Şeker ve Gençdoğan, 2014). Ölçeğin bu araştırmada yapı

geçerliliğini incelemek için ise yine araştırmada kullanılan 776 kişilik örneklem üzerinde DFA (Doğrulayıcı Faktör Analizi) yapılmış ve ölçeğin uyum iyiliği indeks değerleri: $\chi^2/sd=3.80$, GFI=0.93, CFI=0.95, NFI=0.94, RMSEA=0.60, SRMR=0.54 olarak bulunmuştur.

Verilerin Analizi

Araştırma sürecine öncelikle Atatürk Üniversitesi Rektörlüğünden gerekli izinler alınarak başlanmış ve veri toplama süreci araştırmacı tarafından gerçekleştirilmiştir. Gerekli izinler alındıktan sonra, toplanan veriler gözden geçirilmiş ve ciddi düzeyde boş bırakıldığı tespit edilen ölçekler değerlendirme dışı tutulmuştur. Değerlendirmeye alınması kararlaştırılan ölçeklerin bilgisayar ortamına aktarılmasından sonra veri seti öncelikle uç değerler için Mahalonobis uzaklık değerleri hesaplanmış ve elde elinen puanlardan herhangi bir uç değer olmadığı saptanmıştır. Uç değer analizinden sonra normallik ve doğrusallık için saçılma diyagram matrisi incelenmiş ve dağılımın elips şeklinde olduğu saptanmıştır. Ayrıca değişkenler için Skewness ve Kurtosis değerlerine bakılmış ve bununla ilgili sonuçlar bulgular Tablo 2 de verilmiştir. Bu analizden sonra eş varyanslık için Box M testi sonucunun ($p > 0.05$) manidar olmadığı homojen bir dağılım elde edildiği sonucuna varılmıştır. Veri setinin parametrik testler için gerekli olan çok değişkenli normallik kriterlerini karşıladığının belirlenmesinden sonra SPSS 22.00 ve LISREL 8.80 paket programları aracılığıyla, Pearson Momentler Çarpım Korelasyon Analizi, Yapısal Eşitlik Doğrulayıcı Model Analizi ve Yapısal Eşitlik Model Analizleri yapılmıştır.

Tablo 2

Mutluluk ile Saldırganlığın alt boyutlarına ilişkin Çarpıklık ve Basıklık Katsayıları

Değişkenler	Skewness (Çarpıklık)		Kurtosis (Basıklık)	
	İstatistik	Standart Hata	İstatistik	Standart Hata
Fiziksel Saldırganlık	0.81	0.09	- 0.26	0.18
Sözel Saldırganlık	0.01	0.09	-0.41	0.18
Dürtüsel Saldırganlık	0.38	0.09	-0.29	0.18
Saldırganlıktan Kaçınma	0.03	0.09	-0.81	0.18
Mutluluk	- 0.23	0.09	0.06	0.18
N	776			

Tablo 2 incelendiğinde; mutluluk ile saldırganlığın alt boyutlarına ilişkin verilerin normallik varsayımını karşıladığı varsayılmaktadır.

Bulgular

Bu kısımda Üniversite Öğrencilerinin Mutluluk Düzeyinin Saldırganlığı yordama gücü; Pearson Momentler Çarpımı Korelasyon Analizi ve Yapısal Eşitlik Modeli ile incelenmiş ve sonuçlar sırasıyla sunulmuştur.

Üniversite Öğrencilerinin Mutluluk Düzeyinin Saldırganlığın Anlamlı Bir Yordayıcısı Olup Olmadığı İle İlgili Bulgular

Üniversite öğrencilerinde Mutluluk ve Saldırganlığın alt boyutları olan Fiziksel Saldırganlık, Sözel Saldırganlık, Dürtüsel Saldırganlık ve Saldırganlıktan Kaçınma arasındaki ilişkileri belirlemek için öncelikle Pearson Momentler Çarpım Korelasyon analizi kullanılmış ve elde edilen sonuçlar Tablo 3’de verilmiştir.

Tablo 3

Mutluluk Puanlarına Göre Üniversite Öğrencilerinin Fiziksel Saldırganlık, Sözel Saldırganlık, Dürtüsel Saldırganlık ve Saldırganlıktan Kaçınma Puanları İle İlgili Korelasyon Analizi Tablosu

	1	2	3	4	5
1. Fiziksel Saldırganlık	1				
2. Sözel Saldırganlık	0.60**	1			
3. Dürtüsel Saldırganlık	0.46**	0.49**	1		
4. Saldırganlıktan Kaçınma	-0.35**	-0.29**	-0.12**	1	
5. Mutluluk	-0.18**	-0.15**	-0.27**	0.14**	1

** $p < .01$, $n = 776$

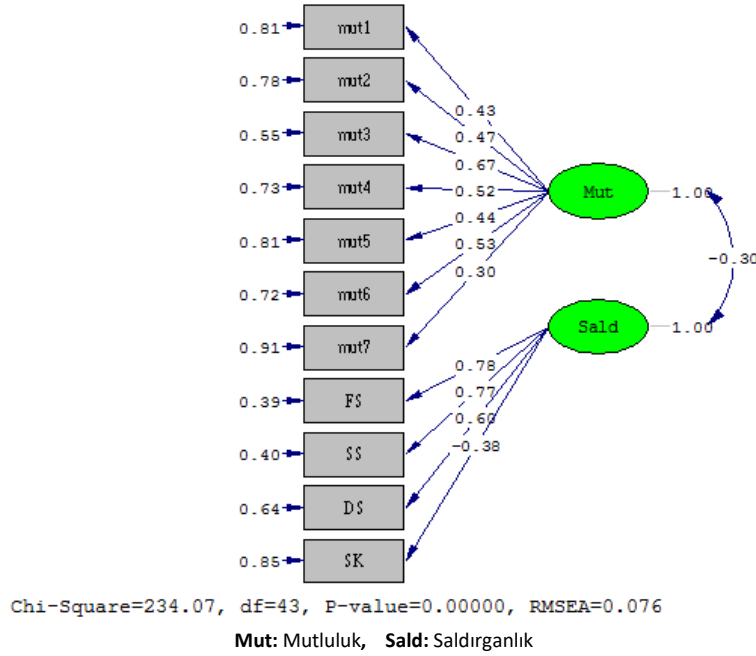
Tablo 3 incelendiğinde; üniversite öğrencilerin sergiledikleri saldırganlık davranışının boyutları ve mutluluk puanları arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığını belirlemek için yapılan korelasyon analizi sonucunda mutluluk ve fiziksel saldırganlık arasında negatif yönde ve anlamlı bir ilişki ($r = -0.18$, $p < .01$), sözel saldırganlık ve mutluluk arasında negatif yönde ve anlamlı bir ilişki ($r = -0.15$, $p < .01$), dürtüsel saldırganlık ve mutluluk arasında yine negatif yönlü ve anlamlı bir ilişki ($r = -0.27$, $p < .01$) son olarak da saldırganlıktan kaçınma ile mutluluk arasında pozitif yönlü ve anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir ($r = 0.14$, $p < .01$).

Üniversite öğrencilerinin fiziksel saldırganlık, sözel saldırganlık, dürtüsel saldırganlık, saldırganlıktan kaçınma ve mutluluk puan ortalamaları arasındaki anlamlı ilişkilerin belirlenmesinden sonra yordayıcı ilişkileri belirlemek için Yapısal Eşitlik Modeli kullanılmıştır.

Örtük değişkenlerle kurulan hipotez modelin incelendiği Yapısal Eşitlik Analizi öncesinde modelde tanımlanan örtük değişkenlere ait ölçme modelinin doğrulanıp doğrulanmadığının test edilmesi gerekmektedir. Bu yüzden değişkenlere ilişkin

yapısal analiz öncesinde araştırmada yer alan değişkenlere ilişkin ölçme modeli test edilmiştir.

Ölçme modeline ilişkin standart çözümlenmeler, Şekil 1’de uyum indekslerine ilişkin sonuçlar ise Tablo 4’de verilmiştir.

Şekil 1. Mutluluk ile saldırganlık arasındaki ilişkiyi gösteren ölçme modeline ait yol şeması

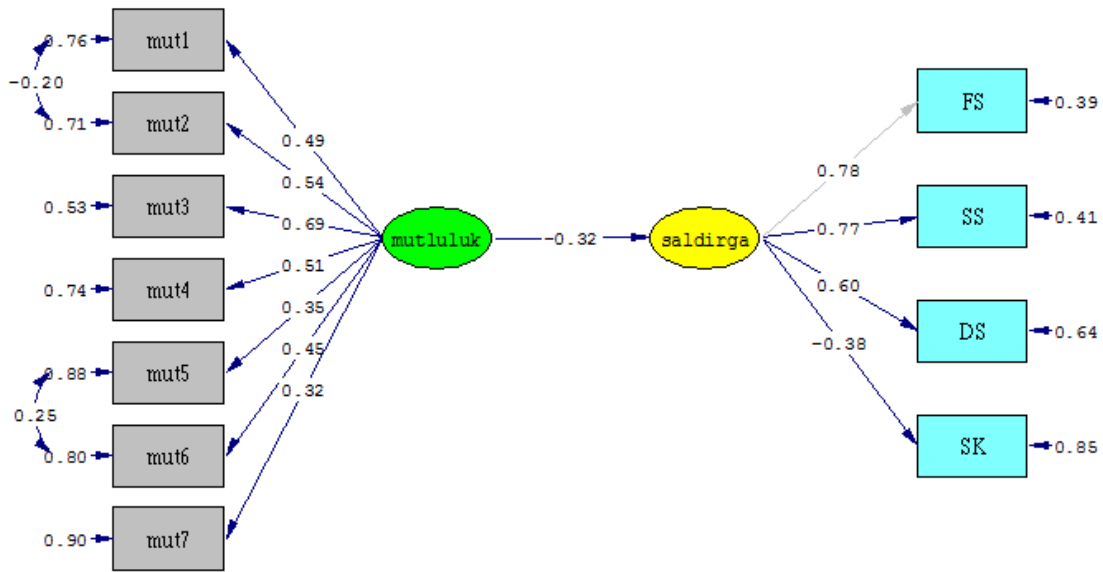
Tablo 4
 Ölçüm Modeli Uyum İyiliği İndeksleri

Uyum İndeksi	Hesaplanan Uyum İndeksi	Kabul Edilebilir Uyum İndeksi*	Mükemmel Uyum İndeksi*
X ²	234.07		
Sd	43		
X ² / Sd	5.44	$\chi^2 / Sd \leq 5$	$\chi^2 / Sd \leq 2$
GFI	0.95	$.90 \leq GFI < .95$	$.95 \leq GFI \leq 1.00$
NFI	0.89	$.90 \leq NFI < .95$	$.95 \leq NFI \leq 1.00$
CFI	0.91	$.90 \leq CFI < .95$	$.95 \leq CFI \leq 1.00$
RMSEA	0.76	$.05 < RMSEA \leq .08$	$0 \leq RMSEA \leq .05$
SRMR	0.55	$.05 \leq SRMR \leq .08$	$0 \leq SRMR \leq .05$

* Kabul edilebilir ve Mükemmel uyum indeksleri aralık değerleri (Hu ve Bentler, 1999).

Bu analizlere bağlı olarak mutluluk ve saldırganlık arasındaki ilişki için kurulan ölçme modeli sınanmış ve doğrulanmıştır.

Tüm bu işlemlerden sonra yordayıcı ilişkileri belirlemek için “Yapısal Eşitlik Modeli” kullanılmıştır. Bu modele ilişkin olarak elde edilen ve standart çözümlenmeleri gösteren ilk çıktı Şekil 2’de modele ilişkin model uyum indeksleri ikinci çıktı ise Tablo 5’de verilmiştir.

Chi-Square=138.33, df=41, P-value=0.00000, RMSEA=0.055

FS: Fiziksel Saldırganlık / SS: Sözel Saldırganlık / DS: Dürtüsel Saldırganlık SK: Saldırganlıktan Kaçınma / Saldırma: Saldırganlık

Şekil 2. Mutluluk ile saldırganlık arasındaki ilişkiyi gösteren yapısal eşitlik modeli standart çözümler çıktısı

Şekil 2’de sunulan modelde ilk olarak hiçbir modifikasyon işlemi uygulamadan model uyum indeksleri incelenmiştir. Fakat modelin bu haliyle gerekli uyum iyiliği kriterlerini karşılamadığı gözlemlenmiştir ($\chi^2=234,07$, $sd= 43$, $\chi^2/sd=5.44$ $GFI=0.95$, $CFI=0.91$, $NFI=0.89$, $RMSEA=0.76$, $SRMR=0.55$) Bunun üzerine modele ilişkin önerilen modifikasyonlar incelenmiş ve bu öneriler doğrultusunda “mutluluk 6” ve “mutluluk 5” maddeleri arasında ve “mutluluk 1” ve “mutluluk 2” maddeleri arasında ilgili maddelere ilişkin hatalar çift yönlü kovaryans yolu çizilip ilişkilendirilerek iki adet modifikasyon uygulanmıştır. Uygulanan bu modifikasyonlara bağlı olarak modelin daha iyi uyum gösterdiği gözlenmiştir.

Tablo 5

Yapısal Eşitlik Modeli Uyum İyiliği İndeksleri

Uyum İndeksi	Elde Edilen Değer
χ^2	138,33
Sd	41
χ^2 / Sd	3.37
GFI	0.97
NFI	0.93
CFI	0.95
RMSEA	0.55
SRMR	0.43

Elde edilen bu yapısal modelde mutluluk örtük değişkeninin (mutluluk) saldırganlık örtük değişkenini (saldırma) negatif yönde yordadığı söylenebilir (standardize edilmiş katsayı - 0.32; $t = -6.69$, $p < .05$). Buna göre mutluluğun saldırganlığın % 10'unu açıkladığı gözlenmektedir. Elde edilen bu bulgu doğrultusunda mutluluğun saldırganlığı yordayan bir değişken olduğu söylenebilir.

Tablo 5'deki bu yapısal eşitlik modeline ilişkin uyum indeksleri incelendiğinde; test edilen modelin onaylandığı ve iyi uyum verdiği söylenebilir.

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Bu araştırmada mutluluğun, saldırganlık üzerindeki yordayıcı etkisi incelenmiştir. Araştırmadan elde edilen bulgular, mutluluğun saldırganlığı negatif yönde yordadığını göstermiştir. Standardize edilmiş değerler (β), t değerleri ve uyum indeksleri incelendiğinde modelin kabul edilebilir olduğunu, gizil ve gözlenen değişkenlerin aralarındaki ilişkileri yeterince açıklayabildiği görülmektedir.

Araştırma sonucunda mutluluğun saldırganlığı negatif yönde yordadığı görülmüştür. Elde edilen bulgulara göre öğrencilerin yaşadığı mutluluk duygularının artmasıyla birlikte saldırganlık davranışlarının da azalacağını söylenebilir. Bu durum olumlu duygulardan biri olan mutluluğun, birey üzerindeki etkisi sonucunda olumsuz duyguların baskılanması ve oluşabilecek saldırganlık davranışlarının önlenmesiyle açıklanabilir. Bu görüşe destek olarak, insanların davranışlarını etkileyen faktörleri duygusal deneyimler ve duygu yüklemeleri ile açıklayan Berkowitz'in (1990) yaptığı çalışma gösterilebilir. Berkowitz bu çalışmada üzüntü depresyon gibi birçok olumsuz duygunun öfke ve saldırganlığa yol açabileceğini belirtmiştir. Buna bağlı olarak saldırganlığın ortaya çıkışında olumsuz duyguların rolüne vurgu yapan bir model geliştirmiştir.

İlgili literatür incelendiğinde saldırganlık ile mutluluk arasında doğrudan yapılan çalışmaların sınırlı olması araştırmamızda elde edilen bulguların diğer bulgularla karşılaştırılmasını zorlaştırmaktadır. Ulaşılan sınırlı sayıdaki çalışmalardan biri olan ve Schultz, İzard ve Bear'ın (2004) çocukların duygusal süreçleri üzerine yaptığı araştırmada yapısal eşitlik modeli kullanılarak mutluluk duygusunun saldırganlığı negatif yönde yordadığı bulunmuştur. Elde edilen bu veriler araştırmanın bulgularıyla benzerlik göstermektedir. Bunun dışında literatürde benzer nitelikte başka çalışmalar bulunmaktadır. Küçükköse'nin (2015) lise öğrencileri üzerinde yaptığı araştırmada mutluluğun bir başka ifade biçimi olan öznel iyi oluş ile saldırganlığın duygusal boyutunu oluşturan öfke kontrol ifade tarzları arasında negatif yönde ve orta düzeyde anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Özdevecioğlu, Can ve Akın'ın (2013) sanayi bölgelerinde çalışan yetişkinler üzerinde yapmış olduğu bir çalışmada ise bireylerin pozitif duygular içerisinde olmalarının bireysel saldırganlıklarını azalttığı ve dolayısıyla bunun da örgütsel düzeyde saldırganlığı azalttığı sonucuna varmıştır. Elde edilen bu sonuçlar ise araştırmanın bulgularını kısmi düzeyde destekler niteliktedir.

Literatür incelendiğinde pozitif psikoloji akımının mutluluk dışındaki diğer kavramlarının da, saldırganlık ile negatif ilişkili olduğunu gösteren çalışmalar mevcuttur. Örneğin yapılan çalışmalarda yaşam doyumunun, saldırganlık davranışının azalmasını etkileyen bir faktör olduğu bulunmuştur (Valois, Zullig, Huebner, ve Drane, 2001). Buna ek olarak öznel iyi oluşun, saldırganlık ile negatif ilişkili olduğunu gösteren çalışmalar mevcuttur (Kauklainen, vd., 2001; Qutaiba ve

Tamie, 2010). Pozitif psikolojinin farklı kavramları ile elde edilen bu sonuçlar araştırmamızdaki bulguları yine kısmi düzeyde destekler niteliktedir.

Bu araştırmanın bulguları üniversite öğrencilerinin mutluluk ve benzer nitelikteki olumlu duygular ile saldırganlık arasındaki ilişkilerin araştırılacağı gelecekte yapılacak araştırmalara yol gösterici niteliğe sahiptir. Çünkü literatürde daha önceden yapılmış çalışmalar incelendiğinde üniversite öğrencilerinin saldırganlık düzeyleri daha çok cinsiyet, anne baba eğitim düzeyleri, sosyoekonomik düzey, kitle iletişim araçları kullanım düzeyleri, kişiler arası ilişki tarzları, empati düzeyleri, stresle başa çıkma ve mükemmeliyetçilik düzeyleri gibi değişkenler ile olan ilişkileri incelenmiştir (Camadan, 2014; Eroğlu, 2009; Hasta, 2017). Bireyin özellikleri incelendiğinde eğitim düzeyinden bağımsız olarak saldırganlık olgusunun her yaş aşamasında ortaya çıkabileceği ve saldırganlığın azaltılmasında birçok faktörün yanısıra bireyin iyi oluş ve mutluluk düzeylerinin önemli ve önleyici bir faktör olabileceği düşünülmektedir. Bu nedenle üniversite öğrencilerin, mutluluk ve iyi oluş düzeylerinin artırılması, saldırganlık düzeyinin azaltılmasında faydalı olabilir. Örneğin üniversitelerde bilinçli farkındalık felsefesi temel alınarak, öğrencilerinin içinde bulunduğu duygu durumu fark etmesine yarayan ve iyi oluş düzeylerini artırmaya yönelik psikoeğitim programları düzenlenebilir.

Araştırmanın literatüre sağlayabileceği katkıların yanı sıra sınırlılıkları da bulunmaktadır. Bu sınırlılıklardan biri çalışma grubunun sadece Atatürk Üniversitesinde öğrenim gören öğrencilerden oluşmasıdır. Bu nedenle gelecekte yapılacak araştırmalarda, araştırma verilerinin farklı üniversitelerde öğrenim gören öğrencileri kapsayacak şekilde genişletilmesi ve saldırganlığın yordayıcılarını açıklamak için pozitif psikolojinin diğer kavramları ile ilgili çalışmalar yapılması bu araştırmanın geliştirilmesine önemli katkılar sağlayabilir. Bu araştırmanın bir başka sınırlılığı ise örneklem büyüklüğüne rağmen araştırmanın değişkenleri arasındaki korelasyon değerlerinin yeterince büyük olmamasıdır. Dolayısıyla gelecekte yapılacak araştırmalarda daha güçlü sonuçlar elde edilebilmek için bu iki kavram arasında yeni aracı değişkenler denenebilir.

Kaynakça

- Agbaria, Q., Hamama, L., Orkibi, H., Gabriel-Fried, B., ve Ronen, T. (2016). Multiple mediators for peer-directed aggression and happiness in arab adolescents exposed to parent-child aggression. *Child Indicators Research*, 9(3), 785-803. <https://doi.org/10.1007/s12187-015-9346-y>
- Allen, J. J., ve Anderson, C. A. (2017). General aggression model. *The International Encyclopedia of Media Effects*, 1-15. <https://doi.org/10.1002/9781118783764.wbieme0078>
- Alpar, R. (2012). *Spor, sağlık ve eğitim bilimlerinden örneklerle uygulamalı istatistik ve geçerlik-güvenirlilik (Spss'de çözümlene adımları ile birlikte)*. Ankara: Detay Yayıncılık.
- Amsel, A. (1992). *Frustration theory: An analysis of dispositional learning and memory* (No. 11). Cambridge University Press. <https://doi.org/10.1017/CBO9780511665561>
- Anderson, C. A., ve Bushman, B. J. (2002). Human aggression. *Annual Review of Psychology*, 53, 27- 51. <https://doi.org/10.1146/annurev.psych.53.100901.135231>

- Averill, J. R. (2012). *Anger and aggression: An essay on emotion*. Springer Science and Business Media.
- Bandura, A. (1978). Social learning theory of aggression. *Journal of Communication*, 28(3), 12-29. <https://doi.org/10.1111/j.1460-2466.1978.tb01621.x>
- Baron, R. A., and Byrne, D. (2000). *Social psychology*. Ninth Edition. USA: Allyn and Bacon Published.
- Büyükoztürk, Ş. (2012). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı, istatistik - Araştırma deseni - SPSS uygulamaları ve yorum (Onyedinci Baskı)* Ankara: Pegem Akademi.
- Camadan, F (2014). *Üniversite öğrencilerinde gözlenen saldırganlık eğilimlerinin açıklanmasına dönük bir model (Yayınlanmamış Doktora Tezi)*. Karadeniz Teknik Üniversitesi, Trabzon.
- Carrillo, M., Ricci, L. A., Coppersmith, G. A., ve Melloni, R. H. (2009). The effect of increased serotonergic neurotransmission on aggression: A critical meta-analytical review of preclinical studies. *Psychopharmacology*, 205(3), 349-68. <https://doi.org/10.1007/s00213-009-1543-2>
- Csikszentmihalyi, M. (2013). *Flow: The psychology of happiness*. London: Random House.
- Çelik, H. ve Otrar, M. (2009). Saldırıcılık envanterinin türkçeye uyarlanması: Geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları, *M.Ü. Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 29, 101-120.
- Doğan, T. ve Çötök, A., N. (2011). Oxford mutluluk ölçeği kısa formunun türkçe uyarlanması: Geçerlik ve güvenilirlik çalışması, *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 4(36), 165-172.
- Eroğlu, S., E. (2009). *Saldırıcılık davranışının boyutları ve ilişkili olduğu faktörler: Lise ve üniversite öğrencileri üzerinde karşılaştırmalı bir çalışma (Yayınlanmamış Doktora Tezi)*. Selçuk Üniversitesi, Konya.
- Hasta, D. (2017). Saldırıcılık: kişilerarası ilişki tarzları ve empati açısından bir inceleme. *Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 4(1).
- Hefferon, K., ve Boniwell, I. (2014). *Pozitif psikoloji: Kuram, araştırma ve uygulamalar* (T. Doğan, Çeviri Editörü). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Hu, L. T. ve Bentler, P. M. (1999). Cutoff criteria for fit indexes in covariance structural analysis: Conventional criteria versus new alternatives, *Structural Equation Modelling*, 6(1), 1-55. <https://doi.org/10.1080/10705519909540118>
- Izard, C. E. (2013). *Human emotions*. Springer Science and Business Media.
- Kağıtçıbaşı, Ç. (2013). *Günümüzde insan ve insanlar sosyal psikolojiye giriş* (On dördüncü baskı) İstanbul: Evrim Yayınevi.
- Kauklainen, A., Salmivalli, C., Bjorkqvist, K., Osterman, K., Lahtinen, A., Kostamo, A., ve Lagerspetz, K. (2001). Overt and covert aggression in work settings in relation to the subjective well-being of employees. *Aggressive Behavior*, 27(5), 360-371. <https://doi.org/10.1002/ab.1021.abs>
- Koç, N. (2011). "Kültür" ve "medeniyet" kavramları etrafında ki tartışmalar ve Atatürk'ün düşünceleri. *Cumhuriyet Tarihi Araştırmaları Dergisi*, 7(13), 103-122,145.

- Kurtyılmaz, Y., Can, G., ve Ceyhan, A. A. (2017). Üniversite öğrencilerinin ilişkisel saldırganlık ile benlik saygısı, sosyal bağlılık ve sosyal kaygı düzeyleri arasındaki ilişkiler. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 7(47).
- Küçükköse, İ. (2015). *Lise öğrencilerinin öznel iyi oluş düzeyleri ile sürekli öfke, öfke ifade tarzları ve stres düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Mevlana Üniversitesi, Konya.
- Mitrofan, N., ve Ciulovică, C. (2012). Anger and hostility as indicators of emotion regulation and of the life satisfaction at the beginning and the ending period of the adolescence. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 33, 65-69. <https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2012.01.084>
- Özdevecioğlu, M., Can, Y., ve Akın, M. (2013). Organizasyonlarda pozitif ve negatif duygusallık ile bireysel ve örgütsel saldırganlık arasındaki ilişkiler: Fiziksel aktivitelere katılımın rolü. *İşletme Araştırmaları Dergisi*, 5(2), 159-172.
- Qutaiba, A., ve Tamie, R. (2010). Self control and a sense of social belonging as moderators of the link between poor subjective wellbeing and aggression among arab palestinian adolescents in israel. Paper presented at the , 5 1334-1345. <https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2010.07.284>
- Roberton T., Daffern M., ve Bucks R., S. (2012) Emotion regulation and aggression, *Aggression and Violent Behavior, Volume 17, January-February*, 45-54. <https://doi.org/10.1016/j.avb.2011.09.006>
- Sahin, M. (2014). The internet addiction and aggression among university students. *Dusunen Adam*, 27(1), 43-52. <https://doi.org/10.5350/DAJPN2014270106>
- Schultz, D., Izard, C. E., ve Bear, G. (2004). Children's emotion processing: Relations to emotionality and aggression. *Development and Psychopathology*, 16(02), 371-387. <https://doi.org/10.1017/S0954579404044566>
- Seligman, M., ve Csikszentmihalyi, M. (2000). Positive psychology - an introduction. *American Psychologist*, 55(1), 5-14. <https://doi.org/10.1037/0003-066X.55.1.5>
- Şeker, H., Gençdoğan, B. (2014). *Psikolojide ve eğitimde ölçme aracı geliştirme*. (İkinci Baskı) Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Valois, R. F., Zullig, K. J., Huebner, E. S., and Drane, J. W. (2001). Relationship between life satisfaction and violent behaviors among adolescents. *American Journal of Health Behavior*, 25(4), 353-366. <https://doi.org/10.5993/AJHB.25.4.1>
- Veenhoven, R. (2013). *Data - book of happiness: A complementary reference work to conditions of happiness' by the same author*. Springer Science and Business Medi.
- Watson, H., Rapee, R., and Todorov, N. (2017). Forgiveness reduces anger in a school bullying context. *Journal of Interpersonal Violence*, 32(11), 1642-1657. <https://doi.org/10.1177/0886260515589931>
- Yıldırım F. (1998). Saldırganlık ve cinsiyet ilişkisi. *Mülkiyeliler Birliği Dergisi*. 22, 210-212.

Summary

Introduction

When negative emotions are considered to have an effect on aggression, the influence of positive emotions on people is also gaining importance. People with positive

emotions have a broader perspective on their environment. Thus, the level of empathy can increase not only to their own but also to the perceptions of other people. As a result, positive emotions can help to reduce the conflict between people and contribute to the formation of stronger relationships (Hefferon and Boniwell, 2014). Positive emotions have gained significant momentum after the 1990s, when the positive psychology trend has strengthened (Seligman and Csikszentmihalyi, 2000). Along with this progress, positive emotions have begun to be examined in relation to the effects on human beings and other variables that can affect human beings (Veenhoven, 2013). These relationships can be listed as variables such as religious belief, income, genetic difference, sex and age. (Csikszentmihalyi, 2013). The aim of the research was to investigate the relationship between aggression and happiness which is one of the positive emotions.

Method

The study was conducted using relational survey models to determine the relationship between levels of aggression and happiness of university students using predictive correlational survey. The population of the study includes 33858 university students who study in Erzurum Ataturk University, and moreover the sample of it consisted of 776 students who were selected with stratified sampling from the population. "Oxford Happiness Scale", "Aggressiveness Inventory" and "Personal Information Form" were used as data collection tools in the study. Data were analyzed using SPSS 21.00 and LISREL 8.00.

Results

As a result of the correlation analysis performed to determine whether there is a significant relationship between aggression sub-dimensions and happiness scores; It was found that a negative correlation between happiness and physical aggression negative correlation between verbal aggression and happiness, negative correlation between impulsive aggression and happiness. Finally, It was seen that positive relationship between avoidance of aggression and happiness ($r = .14$, $p < .01$). According to structural equation model result which was used to find out the correlation between aggression and happiness; it has been determined that the happiness among university students has explained %10 of aggression in a negative way. In addition to, this also applies to the structural equation model.

Discussion

Findings from this study indicated that happiness negatively predict aggression. Based on this finding, we can say that happiness has been an important factor to lessen aggression, and also aggression has differentiated in terms of related variables. This can be explained by the suppression of negative emotions and the prevention of aggressive behaviors that can occur as a result of happiness, which is one of positive emotions. In support of this view, we can show the work of Berkowitz (1990), which explains the factors affecting people's behavior through emotional experiences and emotional burden. Another study, Schultz, IIsard and Bear (2004) found that the sense of happiness negatively predict aggression. The data obtained has similar results to the findings of the study.

Pedagogical Implications

Through this study, it is hoped that the effect of a happiness variable could reduce the behavior of aggression among university students. Besides, it is aimed to present current data about the types and types of aggression among students of Atatürk University.

Authors' Biodata/ Yazar Bilgileri

Ragıp Ümit YALÇIN Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Bölümü Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Anabilim Dalı'nda Araştırma Görevlisi olarak görev yapmaktadır. Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık alanında Ankara Üniversite'sinde doktora eğitimine devam etmektedir. Rehberlik, Psikolojik danışma, Eğitim psikolojisi ve Pozitif psikoloji alanında çalışmalar yürütmektedir.

Ragıp Ümit Yalçın is working a research assistant at Atatürk University, Faculty of Education, Department of Educational Science and Division of Psychological Counseling and Guidance. He is continuing his PhD at Ankara University in the field of Psychological Counseling and Guidance. He conducts studies on Guidance, Psychological Counseling, Education psychology and Positive psychology.

Başaran GENÇDOĞAN Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Bölümü Ölçme ve Değerlendirme Anabilim Dalı'nda Profesör Doktor olarak görev yapmaktadır. Rehberlik, Psikolojik danışma, Eğitim psikolojisi ve Psikolojide istatistik alanında çalışmalar yürütmektedir.

Başaran Gençdoğan is working a professor at Atatürk University, Faculty of Education, Department of Educational Science and Division of Assessment and Evaluation in Education. He conducts studies on Guidance, Psychological Counseling, Education psychology and Statistics in psychology.